

Läti

Juhul kui minu nõuet menetletakse nõude esitamise riigis - Läti

Milliste kuriteoliikide korral on mul õigus hüvitist saada?

Ohvril on õigus saada riiklikku hüvitist, kui tahtlikult toime pandud kuritegu on põhjustanud isiku surma, kui ohver on kandnud tõsist või mõõdukat isikukahju, kui ohvril on tulnud kogeda seksuaalset väärkohtlemist või seksuaalset rünnakut, kui ohvri puhul on tegemist inimkaubanduse ohvriga või kui ohver on nakatatud inimese immuunpuudulikkuse viiruse, B- või C-hepatiidiga.

Milliste vigastuste korral on mul õigus hüvitist saada?

Võite saada riiklikku hüvitist tahtlikult toime pandud kuriteoga tekitatud moraalse kahju, füüsiliste kannatuste ja varalise kahju eest.

Kas mul on õigus hüvitist saada, kui ma olen kuriteo tagajärjel sumud ohvri sugulane või ülalpeetav? Missugused sugulased või ülalpeetavad võivad hüvitist saada?

Kui isik on kuriteo tagajärjel surnud, võivad kriminaalmenetluses olla ohvriks lahkunu sugulased (kihlatu, abikaasa, vanemad, vanavanemad, lapsed, lapselapsed, õed-vennad) ja isikud, kes elasid asjaomase füüsilise isikuga samas leibkonnas (mitte lihtsalt ei jaganud eluruumi).

Kui isik on kuriteo tagajärjel surnud või kui ohver on surnud riiklikku hüvitist taotlemata või kui ta on riiklikku hüvitist taotlenud, kuid ei ole seda saanud, on Teil õigus saada riigilt hüvitist. Te peate siiski paluma menetluse läbiviijalt (politsei, prokuratuur, kohus), et Teid tunnistataks vastavas kriminaalmenetluses ohvriks.

Kas mul on õigus hüvitist saada, kui ma olen ellu jäänud ohvri sugulane või ülalpeetav? Missugused sugulased või ülalpeetavad võivad sellisel juhul hüvitist saada?

Teil ei ole õigust saada ohvri sugulase või ülalpeetavana riiklikku hüvitist, kui ohver on kuriteo käigus ellu jäänud. Sellisel juhul on ohvril endal õigus riiklikule hüvitisele.

Kas mul on õigus hüvitist saada, kui ma ei ole ELi liikmesriigi kodanik?

Te võite saada riiklikku hüvitist, kui Te ei ole ELi liikmesriigi kodanik.

Kas ma saan nõuda riigilt hüvitist, kui ma elan siin või kui ma olen sellest riigist pärit (see on mu elukohariik või kodakondsusjärgne riik), isegi kui kuritegu pandi toime teises ELi riigis? Kas mul on võimalik seda teha siin, selle asemel, et nõuda hüvitist riigis, kus kuritegu toime pandi? Kui on, siis millistel tingimustel?

Kui kuritegu pandi toime mõnes teises ELi liikmesriigis, on Teil õigus nõuda otse või õigusabiameti (*Juridiskās palīdzības administrācija*) kaudu hüvitist asjaomaselt teiselt ELi liikmesriigilt, kus kuritegu toime pandi.

Kas ma pean selleks, et hüvitist saada, teatama kuriteost kõigepealt politseile?

Te peate teatama kuriteost politseile.

Riikliku hüvitise nõudmiseks peab olema algatatud kriminaalmenetlus, kus Teid on tunnistatud menetluse läbiviija (politsei, prokuratuur, kohus) otsusega ohvriks.

Kas ma pean enne hüvitisnõude esitamist ära ootama politsei uurimise või kriminaalmenetluse tulemusel?

Riikliku hüvitise nõudmiseks ei pea Te ära ootama menetluse läbiviija (politsei, prokuratuur, kohus) lõplikku otsust.

Et õigusabiamet saaks teha otsuse riikliku hüvitise maksmise või selle maksmisest keeldumise kohta, peab menetluse läbiviija (politsei, prokuratuur, kohus) esitama järgmise teabe:

1. kuriteo toimepaneku aeg ja koht;

2. kuriteo kirjeldus, teave esitamise hetkeks kindlaks tehtud süü vorm, kriminaalmenetluse algatamise kuupäev ja kriminaalasja viitenumber;
3. teave isiku kohta, kes on tunnistatud kriminaalmenetluses ohvriks;
4. teave isiku kohta, kes on tunnistatud kriminaalmenetluses ohvri esindajaks, kui ohver kasutab oma õigusi esindaja kaudu;
5. kuriteoga tekitatud kahju laad (isiku surm, vigastuste raskus, seksuaalne väärkohtlemine või seksuaalne rünnak, inimkaubandusele viitavad märgid või kindlaks tehtud nakatamine inimese immuunpuudulikkuse viiruse, B- või C-hepatiidiga);
6. ekspertiisi kuupäev, koostatud dokumendi number ning teave ekspertiisi tegija kohta;
7. isiku surmaga seotud kriminaalmenetluses ohvriks tunnistatud isikute arv ja teave selliste isikute kohta.

Kas ma pean kõigepealt nõudma hüvitist kuriteo toimepanijalt, juhul kui tema isik on tuvastatud?

Te ei ole kohustatud nõudma hüvitist esmalt õigusrikkujalt. Riiklik hüvitis ei piira ohvri õigust nõuda hüvitist kriminaalmenetluses, esitades kahju hüvitamise taotluse ükskõik millises kriminaalmenetluse etapis, enne kui asja hakatakse menetlema esimese astme kohtus, ja tsiviilmenetluses, esitades kohtule hagi, kui ohver leiab, et talle tekitatud kahju ei ole täielikult hüvitatud.

Kas mul on õigus hüvitisele ka juhul, kui kuriteo toimepanija ei ole tuvastatud või teda ei ole süüdi mõistetud? Kui on, siis millised tõendid pean ma oma nõude toetuseks esitama?

Teil on õigus riiklikule hüvitisele ka siis, kui õigusrikkujat või tema kaasosalist ei ole tuvastatud või kui neid ei ole võetud kriminaalvastutusele.

Peaksite esitama riikliku hüvitise nõude, lisades menetluse läbiviija (politsei) dokumendid vajaliku teabega.

Kas hüvitise taotlemiseks on ette nähtud kindel tähtaeg?

Riikliku hüvitise taotlus tuleb esitada õigusabiametile aasta jooksul alates päevast, mil Teid tunnistati ohvriks või mil Te saite teadlikuks asjaoludest, mis annavad Teile õiguse kõnealune taotlus esitada.

Missuguse kahju ja missuguste kulude katmiseks on võimalik hüvitist saada?

Riikliku hüvitisega kaetakse kuriteoga tekitatud moraalne kahju, füüsilised kannatused või varaline kahju, toomata välja kahju liiki, mille eest riiklikku hüvitist makstakse. Riikliku hüvitise summa on kindlaks määratud [ohvritele riikliku hüvitise maksmise seaduses](#) (*Likums par valsts kompensāciju cietušajiem*) ja sõltub kuriteo tagajärgedest.

Kas hüvitist makstakse ühekordse summana või igakuiste maksetena?

Riiklik hüvitis makstakse ühekordse summana, mis kantakse nõudes nimetatud makseasutuse kontole.

Kuidas võivad minu käitumine seoses asjaomase kuriteoga, minu karistusregistri andmed või minu suutmatuse menetluse käigus koostööd teha mõjutada mu võimalust saada hüvitist ja/või saadava hüvitise summat?

Riikliku hüvitise summat võib mõjutada kuriteo iseloom, näiteks kuriteo toimepanek äärmises erutusseisundis, vajaliku enesekaitse piiride ületamine või isiku kinnipidamise tingimuste rikkumine. Sellistel juhtudel vähendatakse kuriteo tagajärgedele vastava riikliku hüvitise summat 50%.

Kui õigusabiamet ei saa taotletud teavet 15 päeva jooksul, võib ta riikliku hüvitise maksmisest keelduda. Otsus keelduda riikliku hüvitise maksmisest ei takista Teid pöördumast õigusabiamenti poole mitu korda, et nõuda hüvitist selle taotlemiseks kehtestatud korras.

Kuidas võib minu varaline seisund mõjutada minu võimalust saada hüvitist ja/või saadava hüvitise summat?

Teie varaline seisund ei mõjuta Teie võimalust saada riiklikku hüvitist ega saadava hüvitise summat.

Kui Te olete saanud kuriteoga tekitatud kahju eest hüvitist õigusrikkujalt või tema asemel mõnelt teiselt isikult, arvestatakse juba saadud hüvitissumma riikliku hüvitise summast maha.

Kas on veel teisi kriteeriume, mis võivad mõjutada minu võimalust saada hüvitist ja/või saadava hüvitise summat?

[Ohvritele riikliku hüvitise maksmise seaduses](#) on sätestatud muud kriteeriumid, mis võivad mõjutada Teie võimalust saada hüvitist ja/või saadava hüvitise summat. Näiteks:

- kui kuriteol on samaaegselt mitu tagajärge, lähtutakse riikliku hüvitise maksmisel kuriteo kõige tõsisemast tagajärjest;

- kui kuriteo tagajärjel on surnud ja kriminaalmenetluses on tunnistatud ohvriks mitu isikut, makstakse nendele ohvritele riiklikku hüvitist proportsionaalselt ohvrite arvuga;
- kui menetluse läbiviija (politsei, prokuratuur, kohus) tunnistab pärast hüvitise maksmist samas kuriteo tagajärjel saanud surmaga seotud kriminaalmenetluses ohvriks veel mõne isiku, makstakse riiklikku hüvitist samas summas nagu teisele ohvrile või teistele ohvritele.

Kuidas hüvitist arvestatakse?

Kuriteoohvrile makstava riikliku hüvitise maksimumsumma on viiekordne Läti Vabariigis kehtestatud kuupalga alammäär. Makstava riikliku hüvitise summa arvutamisel võetakse arvesse kuupalga alammäära ajal, mil isik tunnistati ohvriks.

Hüvitist makstakse järgmiselt:

1. isiku surma korral – 100%;
2. juhul kui ohvrile on tekitatud raskeid kehavigastusi või kui kuritegu liigitub vägistamiseks või seksuaalvägivallaks, seksuaalseks väärkohtlemiseks või seksuaalseks rünnakuks või kui tegemist on inimkaubanduse ohvriga – 70%;
3. juhul kui ohvrile on tekitatud mõõdukaid kehavigastusi või kui ohvril on tulnud kogeda seksuaalset väärkohtlemist või seksuaalset rünnakut (v.a punktis 2 osutatud juhtudel) või kui ohvrit on nakatunud inimese immuunpuudulikkuse viiruse, B- või C-hepatiidiga – 50%.

Kas on olemas minimaalne/maksimaalne hüvitissumma?

Riikliku hüvitise maksimumsumma on viiekordne Läti Vabariigis kehtestatud kuupalga alammäär ning miinimumsumma 50% sellest maksimumsummast. Kui kuupalga alammäär muutub, muutub ka riikliku hüvitise summa.

Kas ma pean märkima nõudevormile konkreetse summa? Kui pean, siis kust saada juhiseid selle arvestamise või muude aspektide kohta?

Riikliku hüvitise nõudevormile ei tule märkida konkreetset summat, sest riikliku hüvitise summa on sätestatud [ohvritele riikliku hüvitise maksmise seaduses](#).

Kas ametiasutuse/organi makstavast hüvitisest arvestatakse maha hüvitist, mille olen oma kaotuse tõttu saanud muudest allikatest (tööandja kindlustusskeemist või erakindlustusskeemist)?

Riiklikust hüvitisest ei arvestata maha hüvitist, mille Te saate muudest allikatest (nt tööandja kindlustus või erakindlustus).

Kas mul on võimalik saada hüvitise ettemakset? Kui on, siis millistel tingimustel?

Riikliku hüvitise ettemakset ei ole võimalik saada.

Kas mul on võimalik saada pärast põhiotsuse langetamist täiendavat või lisahüvitist (asjaolude muutumise või tervise halvenemise jms tõttu)?

Kui Te olete saanud riiklikku hüvitist ja lõplikus otsuses leitakse, et kuriteol on olnud Teile rängemad tagajärjed, võidakse Teile maksta saadud riikliku hüvitise ja tasumisele kuuluva summa vahe.

Millised täiendavad dokumendid pean ma oma nõudele lisama?

Kui riikliku hüvitise nõudmise ajaks ei ole kriminaalmenetluses lõplikku otsust veel tehtud, peaksite lisama riikliku hüvitise nõudele menetluse läbiviija (politsei, prokuratuur, kohus) dokumendid, mis sisaldavad järgmist teavet:

1. kuriteo toimepaneku aeg ja koht;
2. kuriteo kirjeldus, teabe esitamise hetkeks kindlaks tehtud süü vorm, kriminaalmenetluse algatamise kuupäev ja kriminaalasja viitenumber;
3. teave isiku kohta, kes on tunnustatud kriminaalmenetluses ohvriks;
4. teave isiku kohta, kes on tunnustatud kriminaalmenetluses ohvri esindajaks;
5. kuriteoga tekitatud kahju laad (isiku surm, vigastuste raskus, seksuaalne väärkohtlemine või seksuaalne rünnak, inimkaubandusele viitavad märgid või kindlaks tehtud nakatamine inimese immuunpuudulikkuse viiruse, B- või C-hepatiidiga);
6. ekspertiisi kuupäev, koostatud dokumendi number ning teave ekspertiisi tegija kohta;
7. isiku surmaga seotud kriminaalmenetluses ohvriks tunnustatud isikute arv ja teave selliste isikute kohta.

Kui kriminaalmenetlus on riikliku hüvitise taotlemise hetkeks lõppenud, peaksite lisama riikliku hüvitise nõudele menetluse läbiviija lõpliku otsuse ning täitekorralduse, kui lõplikus otsuses kindlaks määratud kahjuhüvitist ei ole makstud või kui see on makstud vaid osaliselt.

Kas nõude kättetoimetamise ja menetlemise eest tuleb maksta haldus- või muid tasusid?

Riikliku hüvitise nõuded vaadatakse läbi tasuta.

Milline asutus teeb hüvitisnõude kohta otsuse (riigisisese juhtumi korral)?

Riikliku hüvitise maksmise või sellest keeldumise kohta teeb otsuse õigusabiamet.

Kuhu tuleb hüvitisnõue saata (riigisisese juhtumi korral)?

Riikliku hüvitise saamiseks peate saatma riikliku hüvitise nõude õigusabiametile aadressil Pils laukums 4, Rīga, LV-1050.

Kas ma pean tulema isiklikult kohale, kui toimub menetlus ja/või minu nõude kohta tehakse otsus?

Teie kohalolek ei ole riikliku hüvitise nõude läbivaatamisel ja riikliku hüvitise maksmise või selle maksmisest keeldumise kohta otsuse tegemisel vajalik.

Kui kaua (ligikaudu) võtab aega ametiasutuselt hüvitisnõude kohta otsuse saamine?

Õigusabiamet teeb otsuse riikliku hüvitise maksmise või selle maksmisest keeldumise kohta ühe kuu jooksul pärast hüvitisnõude saamist ja saadab otsuse hüvitisnõudes märgitud aadressile.

Kui õigusabiamet küsib Teilt või menetluse läbiviijalt (politsei, prokuratuur, kohus) lisateavet, peatatakse otsuse tegemiseks ette nähtud aja arvestamine, kuni kogu küsitud teave on saadud.

Kui ma ei ole ametiasutuse otsusega rahul, siis kuidas saan ma selle vaidlustada?

Võite vaidlustada õigusabiamenti otsuse riikliku hüvitise maksmise või sellest keeldumise kohta ühe kuu jooksul alates otsuse jõustumisest, esitades õigusabiametile asjakohase taotluse, mis edastatakse justiitsministeeriumile.

Kust leida vajalikke vorme ja muud teavet nõude esitamise kohta?

📄 [Riikliku hüvitise taotlemise vormi](#) ja teavet selle täitmise kohta saab:

- portaalist 📄 [https://www.jpa.gov.lv/par-mums-eng](https://www.latvija.lv/en/;
• õigusabiamenti veebisaidilt 📄 <a href=) rubriigist „Teenused“;
- õigusabiamentist aadressilt Pils laukums 4, Riia (töö ajal);
- menetluse läbiviijalt (politsei, prokuratuur, kohus);
- helistades tasuta teabetelefonil 800001801 (tööajal).

Kas abi saamiseks on olemas spetsiaalne abitelefon või veebisait?

Võite kasutada kuriteohvrite jaoks sisse seatud tasuta abitelefoni 116006, kust Te saate iga päev ajavahemikus 7.00–22.00

- kuriteohvritele mõeldud emotsionaalset ja psühholoogilist tuge;
- teavet ohvrite menetlusõiguste (õigused kriminaalmenetluses, õigus kahjuhüvitisele, õigus riiklikule hüvitisele jne) ja ohvritele pakutavate (tugi)teenuste kohta.

Võite ka kasutada veebisaiti 📄 <https://www.cietusajiem.lv/en/>.

Kas mul on võimalik saada nõude koostamiseks õigusabi (juristi abi)?

Te ei vaja riikliku hüvitise taotlemiseks õigusabi. Vajalikku abi riikliku hüvitise nõudmisel saab õigusabiametilt.

Kas on olemas ohvriabiorganisatsioonid, kes mind hüvitise nõutamisel abistaksid?

Ühendus Skalbes on kuriteohvrite jaoks sisse seadnud tasuta abitelefoni 116006, kust saab iga päev ajavahemikus 7.00–22.00 kuriteohvritele mõeldud emotsionaalset ja psühholoogilist tuge, teavet ohvrite menetlusõiguste (õigused kriminaalmenetluses, õigus kahjuhüvitisele, õigus riiklikule hüvitisele jne) ja ohvritele pakutavate (tugi)teenuste kohta.

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Viimati uuendatud: 19/03/2019